

Αρείου Πάγου 1850/2008 (Ε, ΠΟΙΝΙΚΕΣ)

Πηγή:

http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=KDd32uT8BR4z2xeBsL1c87HKjLkcz&apof=1850_2008

Θέμα

Αιτιολογίας ανεπάρκεια, Νόμου εφαρμογή και ερμηνεία, Ανθρωποκτονία από αμέλεια, Αναιρέσεων συνεκδίκαση.

Περίληψη:

Ανθρωποκτονία από αμέλεια και από παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας. Φαινόμενη συρροή μεταξύ των ΠΔ 17/1996 περί μέτρων ασφαλείας και υγείας των εργαζομένων. Το τελευταίο περιέχει τις ειδικές διατάξεις για τους εργαζόμενους σε προσωρινά και κινητά εργοτάξια και αποκλείει την εφαρμογή του πρώτου. Αναίρεση καταδικαστικής απόφασεως για ελλιπή και ασαφή αιτιολογία ως προς την εφαρμογή των άνω ΠΔ για τον ένα κατηγορούμενο και σε σχέση με την παράλειψη και τις προϋποθέσεις του άρθρου 15 του ΠΚ για τους λοιπούς.

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Κωνσταντίνο Κούκλη, Προεδρεύοντα Αρεοπαγίτη (κωλυμένου του Αντιπροέδρου Αρείου Πάγου Ηρακλή Κωνσταντινίδη), ως αρχαιότερο μέλος της συνθέσεως, Λεωνίδα Ζερβομπεάκο (ο οποίος ορίσθηκε, προς συμπλήρωση της συνθέσεως, με τη με αριθμό 54/2008 πράξη του Προέδρου του Αρείου Πάγου), Ελευθέριο Νικολόπουλο - Εισηγητή, Αναστάσιο Λιανό και Βιολέττα Κυτέα, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 18 Απριλίου 2008, με την παρουσία του Αντεισαγγελέα Αρείου Πάγου Αντωνίου Μύτη (γιατί κωλύεται ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου) και της Γραμματέως Ευδοκίας Φραγκίδη, για να δικάσει τις αιτήσεις των αναιρεσιόντων - κατηγορουμένων: 1) Χ1, 2) Χ2 και 3) Χ3, που εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσια δικηγόρο τους Ιωάννα Ράπη, για αναίρεση της με αριθμό 2.282/2007 απόφασεως του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης. Με πολιτικώς ενάγουσα τη ....., που παρέστη με τον πληρεξούσιο δικηγόρο της Χριστόδουλο Τσακιρέλλη. Το Τριμελές Εφετείο Θεσσαλονίκης με την ως άνω απόφασή του διέταξε όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ' αυτή και οι αναιρεσιόντες - κατηγορούμενοι ζητούν την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στις από 7 Σεπτεμβρίου 2007, 10 Σεπτεμβρίου 2007 και 7 Σεπτεμβρίου 2007, τρεις (3) τον αριθμό, αυτοτελείς αιτήσεις τους, οι οποίες καταχωρίστηκαν στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό 1729/2007.

Α φ ο ύ ά κ ο υ σ ε Τους πληρεξουσίου δικηγόρους των διαδίκων που ζήτησαν όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και τον Αντεισαγγελέα Αρείου Πάγου, ο οποίος πρότεινε να γίνουν δεκτές οι κρινόμενες αιτήσεις αναιρέσεως.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. Εισάγονται προς συζήτηση η από 7-9-2007 αίτηση αναιρέσεως του Χ1, η από 10-9-2007 αίτηση του Χ2 και η από 7-9-2007 αίτηση του Χ3, για αναίρεση της υπ' αριθμ.2.282/2007 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης. Οι αιτήσεις έχουν ασκηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως, πρέπει να συνεκδικασθούν και να ερευνηθούν κατ' ουσίαν.

II. Από τις διατάξεις των άρθρων 302 παρ. 1 και 28 του ΠΚ προκύπτει ότι για τη θεμελίωση του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια απαιτείται να διαπιστωθεί αφενός ότι ο δράστης δεν κατέβαλε την απαιτούμενη κατ' αντικειμενική κρίση προσοχή, την οποία όφειλε να καταβάλει κάθε μέσης συνέσεως και ευσυνείδητος άνθρωπος, που βρίσκεται υπό τις ίδιες πραγματικές καταστάσεις, με βάση τους νομικούς κανόνες, τις συνήθειες που επικρατούν στις συναλλαγές, την κοινή πείρα, τη συνήθη πορεία των πραγμάτων και τη λογική και αφετέρου ότι είχε τη δυνατότητα με τις προσωπικές του ιδιότητες, γνώσεις και ικανότητες να προβλέψει και να αποφύγει το αξιόποιο αποτέλεσμα, το οποίο πρέπει να τελεί σε αντικειμενικό αιτιώδη σύνδεσμο με την πράξη ή την παράλειψή του. Περαιτέρω, όταν η αμέλεια δεν συνίσταται σε ορισμένη ενέργεια ή παράλειψη, αλλά αποτελεί σύνολο συμπεριφοράς του δράστη, η οποία προηγήθηκε του αποτελέσματος, τότε για την κατ' αυτόν τον τρόπο τελούμενη ανθρωποκτονία από αμέλεια, που συντελείται με παράλειψη, απαιτείται η συνδρομή όχι μόνο των όρων του άρθρου 28 ΠΚ αλλά και εκείνων του άρθρου 15 ΠΚ. Από την τελευταία αυτή διάταξη συνάγεται, ότι αναγκαία προϋπόθεση της εφαρμογής της είναι η ύπαρξη νομικής υποχρεώσεως του υπαιτίου προς ενέργεια, που τείνει στη διακώλυση του αποτελέσματος, για την επέλευση του οποίου ο νόμος απειλεί ορισμένη ποινή. Η ύπαρξη τέτοιας ιδιαίτερης νομικής υποχρεώσεως σε έγκλημα που τελείται από παράλειψη μπορεί να πηγάζει είτε από ρητή διάταξη του νόμου, ή σύμπλεγμα νομικών καθηκόντων, τα οποία συνδέονται με ορισμένη έννομη σχέση του υποχρέου, είτε από σύμβαση είτε από προηγούμενη συμπεριφορά του υπαιτίου, από την οποία δημιουργήθηκε ο κίνδυνος του εγκληματικού αποτελέσματος και πρέπει να αναφέρεται και να αιτιολογείται στην απόφαση, επιπροσθέτως δε να προσδιορίζεται και ο επιτακτικός κανόνας του δικαίου από τον οποίο πηγάζει.

III. Στο Π.Διάταγμα 17/1996 "περί μέτρων για τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων ", (ΦΕΚ 11/18-1-1996) το οποίο εκδόθηκε εις εναρμόνιση με τις οδηγίες 89/391 και 91/383 της ΕΟΚ, στις διατάξεις των άρθρων 7 και 8 ορίζονται ότι ο εργοδότης υποχρεούται να εξασφαλίζει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων ω προς όλες τις πτυχές της εργασίας και να λαμβάνει μέτρα που να εξασφαλίζουν την υγεία και ασφάλεια των

τρίτων και επιπρόσθετα οφείλει α) Να έχει στη διάθεσή του μια γραπτή εκτίμηση των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων οι οποίοι εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους. Η εκτίμηση αυτή πραγματοποιείται από τους τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας, ΕΣΥΠΠ ή ΕΞΥΠΠ, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις β) Να καθορίζει τα μέτρα προστασίας που πρέπει να ληφθούν και αν χρειασθεί, το υλικό προστασίας που πρέπει να χρησιμοποιηθεί. Περαιτέρω, στο άρθρο 16 του ίδιου Π.Δ ορίζεται ότι σε κάθε κατασκευαστή, παρασκευαστή ή εισαγωγέα ή προμηθευτή που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 24 του Ν.2224/1994. Επηκολούθησε η έκδοση του υπ' αριθμ. 305/1996 Δ.Δ/τος (ΦΕΚ 212/29 Αυγούστου 1996) "περί των ελαχίστων προδιαγραφών ασφαλείας και υγείας στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια" το οποίο και αυτό εκδόθηκε εις εναρμόνιση προς την οδηγία 92/57 της ΕΟΚ. Στις διατάξεις του άρθρου 3 παρ.3, 4 εδ.β'και 5, 6 εδ.γ' αυτού ορίζονται ότι πριν από την έναρξη λειτουργίας του εργοταξίου ο εργολάβος ολόκληρου του έργου και αν δεν υπάρχει, ο κύριος του έργου, μεριμνά για την εκπόνηση σχεδίου ασφαλείας και υγείας και για την κατάρτιση φακέλου ασφαλείας και υγείας. Η υποχρέωση εκπόνησης σχεδίου ασφαλείας και υγείας υπάρχει α) Σε κάθε περίπτωση που σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου απαιτείται συντονιστής σε θέματα ασφαλείας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου, β) όταν οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεσθούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους όπως αυτές απαριθμούνται στο παράρτημα

II του άρθρου 12 του παρόντος διατάγματος, γ) όταν απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση σύμφωνα με την παράγραφο 12 του παρόντος άρθρου, 5) Στο σχέδιο ασφαλείας και υγείας περιγράφονται α) Οι κανόνες που θα εφαρμόζονται στα εργοτάξια, αφού ληφθούν υπόψη οι τυχόν δραστηριότητες εκμετάλλευσης που διεξάγονται στον τόπο του έργου, β) Ειδικά μέτρα για τις εργασίες που περιλαμβάνονται σε μία ή περισσότερες κατηγορίες του παραρτήματος

II του άρθρου 12 του παρόντος διατάγματος 6) Το σχέδιο υγείας και ασφαλείας πρέπει επίσης να περιλαμβάνει στοιχεία για α) την προσπέλαση στο εργοτάξιο και την ασφαλή πρόσβαση στις θέσεις εργασίας, β) την ανάλυση πορείας κατασκευής σε φάσεις, γ) την κυκλοφορία πεζών και οχημάτων εντός του εργοταξίου, δ) την ανάλυση μεθόδων εργασίας κατά φάσεις, ε) τον καθορισμό των χώρων αποθήκευσης υλικών και τρόπου αποκομιδής ακρήτων, στ) τις συνθήκες αποκομιδής επικίνδυνων υλικών, ζ) τη διευθέτηση χώρων υγιεινής, εστίασης και Α' Βοηθειών, η) την μελέτη κατασκευής ικριωμάτων όταν δεν περιγράφονται από τις ισχύουσες διατάξεις. Τέλος, στο παράρτημα IV του άνω Π.Δ/τος και στο άρθρο 10 αυτού ορίζονται οι προδιαγραφές ασφαλείας για τις οδούς κυκλοφορίας και τις ράμπες φόρτωσης αναφορικά με τον τρόπο κατασκευής και την χωροθέτησή τους εντός του εργοταξίου, ενώ στο άρθρο 14

παρ.2 επαναλαμβάνεται η όμοια ρύθμιση του άρθρου 16 του Π.Δ 17/1996 και ορίζεται ότι σε κάθε κατασκευαστή, παρασκευαστή ή εισαγωγέα ή προμηθευτή που παραβαίνει από αμέλεια ή πρόθεση τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος επιβάλλονται κατά οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 24 του Ν.2224. Εξάλλου, κατ' ιδέαν φαινομένη συρροή ή απλή συρροή νόμων, επί της οποίας δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί συρροής εγκλημάτων του άρθρου 94 ΠΚ, υπάρχει όταν η εγκληματική δράση ενός προσώπου υπόκειται εκ πρώτης όψεως σε περισσότερους ποινικούς νόμους, πλην όμως από τη λογική και αξιολογική σχέση μεταξύ τους προκύπτει τελικά ότι ένας από αυτούς είναι εφαρμοστέος, ο οποίος έτσι αποκλείει την εφαρμογή των λοιπών που φαινομενικά μόνο συρρέουν. Έτσι φαινομένη συρροή υπάρχει στην περίπτωση εκείνη κατά την οποία περισσότεροι ποινικοί νόμοι, που καλύπτουν την όλη απαξία και υπόσταση της πράξεως, τελούν μεταξύ τους σε σχέση ειδικού προς γενικό, οπότε, κατά την αρχή της ειδικότητας, ο ειδικός νόμος, αν δεν διαλαμβάνει ρήτρα επικουρικής, αποκλείει την εφαρμογή του γενικού, αλλά και όταν οι περισσότερες πράξεις, που διώκονται ποινικά, δεν είναι μεταξύ τους ανεξάρτητες και αυτοτελώς κολάσιμες, διότι συγκροτούν την έννοια ενός και του αυτού εγκλήματος, είτε διότι η μία αποτελεί συστατικό στοιχείο ή επιβαρυντική περίπτωση της άλλης, είτε διότι χρησιμεύει κατά το νόμο ως αναγκαίο μέσο για την εκτέλεσή της (Ολ. ΑΠ 179/1990). Στην προκείμενη περίπτωση οι προαναφερθείσες διατάξεις του Π.Δ 17/1996 θεσμοθετούν γενικές διατάξεις οι οποίες αναφέρονται στα μέτρα ασφαλείας και υγείας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας γενικώς και καθιερώνουν γενική επίσης υποχρέωση του εργοδότη στη λήψη μέτρων εξασφαλιστικών της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας τους, στη μέριμνα για την προσαρμογή των μέτρων ανάλογα με τις μεταβολές των περιστάσεων και τον εφοδιασμό του με γραπτή εκτίμηση των κινδύνων. Αντίθετα, με τις αναφερθείσες διατάξεις και το παράρτημα IV του Π.Δ 305/1996 καθιερώνονται οι ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας των εργαζομένων ειδικώς στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια. Εντεύθεν, παρέπεται ότι επί εργαζομένων σε προσωρινά ή κινητά εργοτάξια, οι νεότερες διατάξεις του άνω Π.Δ 305/1996 ως ειδικές κασιχύνουν των γενικών του Π.Δ 17/1996 και μεταξύ των διατάξεων αυτών υπάρχει σχέση φαινομένης συρροής, καθόσον οι ανωτέρω νόμοι τελούν μεταξύ τους σε σχέση ειδικού προς γενικό του πρώτου αποκλείοντος την εφαρμογή του τελευταίου.

IV. Η καταδικαστική απόφαση έχει την απαιτούμενη από τα άρθρα 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠΔ ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει τον από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' του ίδιου κώδικα λόγο αναιρέσεως, όταν εκτίθενται σ' αυτή με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά τα πραγματικά περιστατικά που αποδείχθηκαν από την ακροαματική διαδικασία και συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος, για το οποίο κηρύχθηκε ένοχος ο κατηγορούμενος, τα αποδεικτικά μέσα από τα οποία εκείνα προέκυψαν και οι σκέψεις με τις οποίες έγινε η υπαγωγή των περιστατικών αυτών στην ουσιαστική ποινική διάταξη που

εφαρμόστηκε. Εξάλλου, εσφαλμένη εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διάταξης υπάρχει όταν ο δικαστής δεν έκανε σωστή υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών που δέχτηκε ότι προέκυψαν στην ουσιαστική ποινική διάταξη που εφάρμοσε, περίπτωση δε τέτοιας εφαρμογής, που ιδρύει τον από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Ε' λόγο αναιρέσεως υπάρχει και όταν η παραβίαση γίνεται εκ πλαγίου. Η παραβίαση αυτή υπάρχει όταν στο πόρισμα της αποφάσεως που περιλαμβάνεται στο συνδυασμό αιτιολογικού και διατακτικού και ανάγεται στα στοιχεία και την ταυτότητα του εγκλήματος για το οποίο πρόκειται, έχουν εμφιλοχωρήσει ασάφειες, αντιφάσεις ή λογικά κενά, με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτός ο αναιρετικός έλεγχος της ορθής εφαρμογής της ουσιαστικής ποινικής διάταξης, οπότε η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση. Στην προκειμένη περίπτωση, το Τριμελές Εφετείο Θεσσαλονίκης, με την προσβαλλομένη υπ' αριθ. 2.282/2007 απόφασή του, με μνεία κατ' είδος των αποδεικτικών μέσων τα οποία έλαβε υπόψη του, κατά την ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: ".....Ο πρώτος κατηγορούμενος Χ1, κατά τον αναφερόμενο στο διατακτικό τόπο και χρόνο, ήταν Πρόεδρος του Δ.Σ. της εδρεύουσας στο Χαλάνδρι Αττικής ανώνυμης εταιρείας υπό την επωνυμία "ΠΑΝΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε.", η οποία είχε αναλάβει το έργο της κατασκευής των καθέτων αξόνων-οδικών κόμβων της Εγνατίας Οδού στην εξωτερική περιφερειακή οδό τη Θεσσαλονίκης, που αποτελούσε τμήμα του έργου "ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ- ΤΜΗΜΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ από Κ1 έως Κ4 (8.1/2/3)". Η εν λόγω εταιρία για τις ανάγκες κατασκευής του έργου που είχε αναλάβει, είχε εγκαταστήσει και λειτουργούσε, στο χώρο του λατομείου της εταιρείας "ΤΙΤΑΝ Α.Ε.", μονάδα θραύσης αδρανών υλικών-σπαστήρα (σπαστηροτριβείο) και συγκρότημα παραγωγής ασφαλτοσκυροδέματος, όπου ο δεύτερος κατηγορούμενος Χ2, πολιτικός μηχανικός, είχε τοποθετηθεί, ως Διευθυντής του εργοταξίου και προϊστάμενος του εκεί εργατοτεχνικού προσωπικού, ενώ ο τρίτος κατηγορούμενος Χ3, είχε τοποθετηθεί ως εργοδηγός και υπεύθυνος για τη λειτουργία της εν λόγω μονάδος και του συγκροτήματος. Εργαζόμενος στην εν λόγω εταιρία με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, ήταν και ο θανών ....., με την ειδικότητα του οδηγού- χειριστού φορτηγού, τύπου ....., που είναι βαρύ όχημα - μηχανήμα μεταφοράς και εναπόθεσης πέτρινων όγκων και άλλων γαιωδών υλικών, ο οποίος χαρακτηρίστηκε από όλους τους μάρτυρες ως ιδιαίτερα έμπειρος στη χρήση του εν λόγω οχήματος. Στις 28-5-2003 ο ανωτέρω εργαζόμενος, οδηγώντας το υπ' αριθμ. κυκλοφ. .... μηχανήμα ....., φόρτωσε αδρανή υλικά από το σημείο εξόρυξης τους, εντός του εργοταξίου, με σκοπό να τα μεταφέρει, στην ευρισκόμενη σε απόσταση 20 μέτρων από το μηχανήμα του σπαστήρα των αδρανών υλικών, (που εκείνη την ημέρα δεν λειτουργούσε), υπαίθρια αποθήκη υλικών του εργοταξίου και να τα εναποθέσει σ' αυτήν. Όπως προέκυψε η εναπόθεση έπρεπε να γίνει στην υπαίθρια αποθήκη μέσω της ράμπας εκφόρτωσης που βρισκόταν στο ίδιο υψομετρικό επίπεδο με τη χοάνη του σπαστήρα και σε απόσταση τουλάχιστον 4 μέτρων από το χείλος αυτής εν συνεχεία με τη χρήση φορτωτή να σπρωχθούν τα υλικά στο πρανές με μεγάλη κλίση [10-12 μέτρων], που υπήρχε παραπλεύρως της χοάνης.

Τούτο δε έπρεπε να γίνει για να εξασφαλισθεί πλήρως η ασφάλεια του οδηγού του μηχανήματος, ο οποίος έπρεπε να κινηθεί υποχρεωτικά με την όπισθεν προς το χείλος της ράμπας, έχοντας περιορισμένη ορατότητα, δεδομένου ότι αυτό δεν είχε επισημανθεί κατάλληλα και δεν υπήρχε εντεταλμένος υπάλληλος για να τον καθοδηγεί κατά την οπισθοπορεία του οχήματος που οδηγούσε. Αντί όμως αυτός να εναποθέσει τα υλικά που μετέφερε, στην υπαίθρια αποθήκη και σε απόσταση από το χείλος [φρύδι] της ράμπας, κινήθηκε με την όπισθεν πλησίον του χείλους αυτής, με σκοπό να εναποθέσει τα υλικά, απ' ευθείας στο πρανές. Κατά τη στιγμή που το όχημα πλησίασε το χείλος, υποχώρησε το χωμάτινο δάπεδο και ανατράπηκε στο πρανές, με κατάληξη στη βάση αυτού. Αποτέλεσμα δε της πτώσης του ήταν να τραυματισθεί θανάσιμα ο ανωτέρω οδηγός του, υποστάς βαρεία κρανιοεγκεφαλική κάκωση και συγκεκριμένα, μετατραυματική υπαραχνοειδή αιμορραγία, υποσκληρίδιο αιμάτωμα δεξιά μετωποβρεγματικά με εικόνα εγκολεασμού και έντονο οίδημα δεξιού ημισφαιρίου, κάταγμα λιθοειδούς αριστερά και ινιακού οστού συστοίχως, θλαστικό τραύμα τριχωτού κεφαλής, κατάγματα πλευρών αριστερά και αιματουρία, εκδορές δεξιού μηρού και γόνατος και εκδορές αριστερού άκρου ποδός, εκ των οποίων τραυμάτων, ως μόνης ενεργού αιτίας επήλθε ο θάνατος του στις 2-6-2003. Ενόψει των αποδειχθέντων πιο πάνω πραγματικών περιστατικών και σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, το ατύχημα και ο εντεύθεν θάνατος του ανωτέρω οδηγού οφείλεται, (πέραν της δικής του αμελούς συμπεριφοράς) και σε συντρέχουσα αμέλεια των κατηγορουμένων που κρίνεται ως μη συνειδητή, δεδομένου ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση, κατά τη κρίση του Δικαστηρίου, έλειψε απ' αυτούς, κάθε πρόβλεψη για ενδεχόμενη παραγωγή του αξιοποίνου αποτελέσματος που προκλήθηκε από συγκεκριμένες παραλείψεις αυτών που τελούν σε αιτιώδη σύνδεσμο με το επελθόν αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα ο πρώτος απ' αυτούς ως εκπρόσωπος της εργοδότης εταιρίας, όφειλε, έχοντας προς τούτο ιδιαίτερη νομική υποχρέωση πηγάζουσα, από τις προπαρατεθείσες διατάξεις, να εξασφαλίσει την ασφάλεια και την υγεία του ανωτέρω εργαζόμενου σ' αυτήν, ως προς όλες τις πτυχές της εργασίας του, λαμβάνοντας όλα τα αναγκαία μέτρα, (συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πρόληψης των επαγγελματικών κινδύνων, ενημέρωσης και κατάρτισης καθώς και της δημιουργίας της απαραίτητης οργάνωσης και παροχής των αναγκαίων μέσων) και να μεριμνήσει ώστε τα ανωτέρω μέτρα να προσαρμόζονται ανάλογα με τις μεταβολές των περιστάσεων, καθώς να επιδιώξει την βελτίωση των υφιστάμενων καταστάσεων, έχοντας στη διάθεση του μία γραπτή εκτίμηση για την ασφάλεια, των υφιστάμενων κατά την εκτέλεση της ανωτέρω εργασίας κινδύνων, από τους κατά νόμον αρμόδιους προς τούτο. Όμως παρά την νομική αυτή υποχρέωση του ο προδιαληφθείς κατηγορούμενος, δεν μερίμνησε για την εκπόνηση κατάλληλου σχεδίου ασφαλείας και υγείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα από τις παραπάνω διατάξεις, δεδομένου ότι η υπό εκτέλεση εργασία, στην οποία μετείχε και ο θανών, ενείχε ιδιαίτερους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, καθώς τους εξέθεταν σε κινδύνους καταπλάκωσης ή πτώσης από ύψος, οι οποίοι επιδεινώνονταν

ιδιαίτερα από τη φύση της δραστηριότητας και των μεθόδων που χρησιμοποιούνταν και από το περιβάλλον της θέσεως εργασίας και του έργου, φροντίζοντας στο ανωτέρω σχέδιο ασφαλείας να συμπεριλαμβάνονται στοιχεία για την κυκλοφορία των οχημάτων εντός του εργοταξίου, επί πλέον δε, δεν μερίμνησε για τον υπολογισμό, την τοποθέτηση, την διευθέτηση και κατασκευή των οδών κυκλοφορίας, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι ράμπες φόρτωσης και εκφόρτωσης των υλικών, έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται εύκολα, με πλήρη ασφάλεια και σύμφωνα με τον προορισμό τους, χωρίς οι εργαζόμενοι, όπως ο θανών, που απασχολούνται κοντά σε αυτές τις οδούς κυκλοφορίας να διατρέχουν οιονδήποτε κίνδυνο. Περαιτέρω οι λοιποί δύο κατηγορούμενοι, με τις ανωτέρω ιδιότητες τους, παρά το γεγονός ότι όφειλαν και μπορούσαν από τις περιστάσεις καταβάλουν την ιδιαίτερη επιμέλεια και προσοχή που επέβαλαν οι περιστάσεις παρέλειψαν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία του θανόντος στην επικίνδυνη ζώνη όπου αυτός εργαζόταν και ειδικότερα, δεν προέβησαν στην επισήμανση του συγκεκριμένου χώρου, ώστε αυτός να είναι ευκρινώς ορατός, και αναγνωρίσιμος, ούτε φρόντισαν να δώσουν εντολή να μην εναποτεθούν τα υλικά απ' ευθείας στο πρανές (αφού η χοάνη του σπαστήρα δεν λειτουργούσε την ημέρα του ατυχήματος), αλλά στην υπαίθρια αποθήκη και σε απόσταση ασφαλείας από το χείλος της ράμπας εκφόρτωσης, ούτε τοποθέτησαν άτομο επιφορτισμένο με τη καθοδήγηση των οδηγών κατά την οπισθοπορεία των οχημάτων που οδηγούσαν, επί πλέον δε, δεν μερίμνησαν για τη κατασκευή σταθερού δαπέδου στο χείλος της ράμπας εκφόρτωσης, ώστε να γίνεται με ασφάλεια η εναπόθεση των υλικών στο πρανές. Επομένως πρέπει να κηρυχθούν άπαντες ένοχοι της πράξεως της ανθρωποκτονίας από αμέλεια που τους αποδίδεται, επί πλέον δε ένοχος ο πρώτος ως εκπρόσωπος της εργοδότης εταιρείας και αθώοι οι λοιποί, της παραβάσεως από αμέλεια των ΠΔ 17/1996 και 305/1996, όπως ειδικότερα εκτίθεται στο διατακτικό της παρούσας...". Με τις παραδοχές αυτές, στο διατακτικό που αποτελεί με το σκεπτικό ενιαίο σύνολο και αλληλοσυμπληρώνονται, κήρυξε ενόχους και τους τρεις κατηγορουμένους-αναιρεσείοντες για την πράξη της ανθρωποκτονίας από αμέλεια και επέβαλε σε καθένα από αυτούς ποινή φυλακίσεως δέκα οκτώ (18) μηνών. Επί πλέον, τον κατηγορούμενο Χ1 τον κήρυξε ένοχο παραβάσεως τόσων των διατάξεων του Π.Δ 17/1996, όσον και εκείνων του Π.Δ 305/1996 και επέβαλε σ' αυτόν ξεχωριστή ποινή φυλάκισης πέντε (5) μηνών για κάθε μία από τις ανωτέρω παραβάσεις. Με αυτά που δέχθηκε η προσβαλλομένη απόφαση δεν περιέχει την κατά τα άνω ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία. Ειδικότερα και καθόσον αφορά τους αναιρεσείοντες Χ2 και Χ3 στους οποίους η απόφαση στο σκεπτικό τους καταλογίζει την εξ αμέλεια παράλειψη να λάβουν τα αναφερόμενα μέτρα ώστε να αποτραπεί το επελθόν εγκληματικό αποτέλεσμα, ουδόλως προσδιορίζει από πού απορρέει η ύπαρξη νομικής υποχρεώσεως των ανωτέρω προς ενέργεια, που τείνει στη διακώλυση του αποτελέσματος, αν δηλαδή η υποχρέωση προς λήψη των μέτρων τα οποία δέχεται ότι δεν έλαβαν απορρέει από ρητή διάταξη του νόμου, ή σύμπλεγμα νομικών καθηκόντων, τα οποία συνδέονται με ορισμένη έννομη σχέση αυτών, είτε

από σύμβαση είτε από προηγούμενη συμπεριφορά τους, δεδομένου ότι κατά τους σαφείς ορισμούς του άρθρου 3 παρ.3 του ΠΔ 305/1996, η εφαρμογή του οποίου κατισχύει, κατά τα προαναφερθέντα, η υποχρέωση λήψης μέτρων βαρύνει τον εργολάβο και τούτου μη υπάρχοντος τον κύριο του έργου, ιδιότητες οι οποίες κατά της παραδοχής της απόφασης δεν συντρέχουν στο πρόσωπο των κατηγορουμένων αυτών. Περαιτέρω, αναφορικά με τον αναιρεσιόντα Χ1, ενόψει των περί φαινομένης συρροής εκτεθέντων, σύμφωνα με τα οποία οι διατάξεις του Π.Δ 305/1996 κατισχύουν ως ειδικές και αποκλείουν στην προκείμενη περίπτωση την παράλληλη εφαρμογή των γενικών όρων του Π.Δ 17/1996, η προσβαλλόμενη απόφαση για τον κατηγορούμενο αυτό, ο οποίος κατά τις ανέλεγκτες ουσιαστικές παραδοχές της ήταν νόμιμος εκπρόσωπος της εργοδότης εταιρίας, αντιφατικά δέχεται και εφαρμόζει για την πράξη της ανθρωποκτονίας από αμέλεια σωρευτικώς τις διατάξεις αμφοτέρων των άνω Π.Δ/των, η αντίφαση δε αυτή επιτείνεται περαιτέρω από το γεγονός ότι τον ίδιο κατηγορούμενο στο διατακτικό της τον καταδικάζει εκτός από την ανθρωποκτονία από αμέλεια και για παράβαση των ανωτέρω Π.Δ/των ως αυτοτελείς για καθένα από αυτά πράξεις και του επιβάλλει ξεχωριστές ποινές. Μάλιστα δε για την παραβίαση των διατάξεων του Π.Δ 305/1996 στο διατακτικό αντιφατικά δέχεται και την εξ αμελείας και την από πρόθεση παραβίαση των διατάξεων αυτού. Τέλος, ενώ για τον σχηματισμό της ουσιαστικής κρίσης του το δικαστήριο δέχεται ότι μεταξύ των άλλων αποδεικτικών μέσων εκτίμησε και τα αναγνωστέα έγγραφα, δεν καθίσταται αδιστάκτως βέβαιο ότι έλαβε υπόψη του και αξιολόγησε τα εις τον κατάλογο των αναγνωστέων εγγράφων περιεχόμενα α) σχέδιο ασφαλείας και υγείας του έργου και β) ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας, αφού δεν περιέχει σκέψεις περί του αν τα άνω έγγραφα είχαν συνταχθεί από τον υπόχρεο εργοδότη και αφορούσαν πράγματι το συγκεκριμένο έργο στο οποίο παρείχε την εργασία του ο παθών.

Συνεπώς, οι λόγοι αναιρέσεως από το άρθρο 510 παρ.1 στοιχ. Δ'και Ε' του ΚΠΔ με τους οποίους και οι τρεις αναιρεσιόντες αποδίδουν στην προσβαλλόμενη απόφαση τις πλημμέλειες της έλλειψης αιτιολογίας και εσφαλμένης ερμηνείας και εφαρμογής του νόμου, είναι βάσιμοι και πρέπει να γίνουν δεκτοί.

Κατ' ακολουθία, πρέπει να αναιρεθεί στο σύνολό της η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφεί η υπόθεση σε νέα συζήτηση στο ίδιο δικαστήριο το οποίο θα συγκροτηθεί από δικαστές άλλους από εκείνους που δίκασαν προηγουμένως (άρθρο 519 Κ.Π.Δ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την υπ' αριθ. 2.282/2007 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης. Και

Παραπέμπει την υπόθεση για νέα εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο που θα συγκροτηθεί από άλλους δικαστές, εκτός από εκείνους που δίκασαν προηγουμένως.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 9 Ιουλίου 2008.

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριό του στις 16 Ιουλίου 2008.

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ